

Eugenia Sebera Fernandez Urkia
Zarautz, Gipuzkoa (1905-1994)

Aurkibidea

Biografia

"Zarauzko aitona-amonen hizkera" bekarako egin zitzaion elkarrizketa 1987. urtean.

Zintak

ZAR-116

- **Proiektua:** Zarauztar aitona-amonen hizkera
- **Elkarrizketatzailea(k):** Eizagirre, Ane
- **Data:** 1987-01-01
- **Iraupena:** 15 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Eizagirre, Ane

Pasarteak

1. Lehengo kontu ugari

- **Erref:** ZAR-116/002
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:01:12. **Bukatu:** 00:02:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Euskara » Euskararen egoera
- Lanbideak » Neskameak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

<p>Txikitan euskaraz hitz egiten zuen. Neskame ibili zen lanean, apaizaren etxean. Apaizaren lehengusuarekin ezkondu zen. Zarautz lehen txikia zen, eta orain asko handitu da. Orain ederra dagoela dio.</p>

Transkripzioa

- Txikitan, txikitan euskeraz hitz egiten al ziñuen?
- Bai, erderaz baiño geyo guk euskeraz.
- Eta Francok ez al zun iten ezer'e?
- E?
- Ez al zuen debekatzen?
- Zertako? Ez baigiñakigun erderaz! Euskeraz geyo guk erdera baiño.
- Eta non in zendun lana hemen?
- Hemen iñon ez; hor, don Pedro apaizan etxian in nun neskametza.
- Zein zan don Pedro?
- Hil zan don Pedro, nere gizonan lehengusua.
- Baiña zer zan?
- Apaiza.
- Apaiza?
- Frailetan meza ematen zuna.
- Ta han ezautu al zendun geo? Han ezautu zure gizona?
- Bai, geroxio, bai, han ezagutu. Hara juten zan bazkaita, eta han egin giñan adiskide.
- Zuk ezaututako Zarautz eta oaingua berdiñak al dia?
- Lehen nik ezautu...?
- Zuk ezaututako Zarautz eta oraingoak berdiñak al dia?
- Ez, orain handiyagua zion ordun baiño.
- Eta ordun, zer diferentzi daude?
- Ordun ttikiya zan, eta oain doblatua do hau're!
- Zertan diferentziatzen da?
- Ze diferentzi? Haundiya oain. Oain zea ya, zea do oain, herri bat bezela oain.
- Baiño leno politao izango zan ez? Txikiyo eta polito? O oain dao polito zuretzat?
- Oain ederra dao oain: polita ez, ederra oain...

2. Txikitako ipuinak

- **Erref:** ZAR-116/004
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:03:19. **Bukatu:** 00:05:20
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Amak sorginei eta Tartalori buruzko ipuinak kontatzen zizkion, eta egiak omen ziren. Lehen baserritarrek elkarri laguntzen zioteneko garaiko istorio bat kontatzen du.

Transkripzioa

- Zuk dazkizun istoriyak, sorgiñanak ta Tartalonak ta, amak kontatutakuak al dia?
- Bai, hayek nei amak kontautakuak, eta nik zueri kontatutakuak.
- Baiña gezurretazkoak dia ezta?
- Egiyak ziala esaten zuen gure amak, ez dakit. Bai, sorgiñanak eta hoik egiya ziala, Tartalona're bai.
- Ta beste polita're bakizu, ba? Yan ba yan, ase bai ase?
- Bai.
- Kontatu.
- Ja, ja, ja! Guk jarriko diñau baserrin bertsuak baiño geyo. Yan ba yan, ase bai ase, ni bai behiñik behin, zuek'e bai noski. Nik ez det geyo nahi, zuek'e ez, noski. Akabo.
- Baiña hori zeñiek esan zun, zeñei? Zeñiek zeñei?
- Hori egin zun, zea, alkarrei leno baserritarrak lagundu egiten omen ziyoen soruan, laitan, zeai, lurrai buelta ematen layakin. Ta jun dia gizonak [...] laguntzea, eta gero bazkaya: bere orduan, hamabiyak o ordu bata-o, bazkaita jun dia, laita jun dian etxe harta. Eta han hasi dia baskaitan, ta geyo jango zuenak langille hoyek geldi emen zeuen. Eta jarri da etxeko andria mayan erdiyan hemen, oain ni naon bezela, ta "yan, ba, yan!" esan diye. Gizonak geyo jango luekeiñan, eta ez ziyonan zeatzen etxekoandriak, eta andriak esan diye "Yan, ba, yan! Ase, bai, ase! Ni bai behiñik piñ, zuek'e bai noski. Nik ez det geyo nahi". Altxa ta ixil-ixilik lantokia jun bihar berriz, ta geyo zuekenan gizon hayek!
- Ta hori ze ematen ziyoen, soldatan trukan?
- Debalde alkarri laguntzea!
- Soldatik gabe ordun, geo bazkaya eman ta listo?
- Debalde! Bai, debaldekoa zan hoi, alkarri laguntzea.

3. Sorginei buruzko ipuina

- **Erref:** ZAR-116/006
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:05:23. **Bukatu:** 00:06:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Sorginak bazirela sinesten ez zuen bati gertatutakoari buruzko istorioa kontatzen du.

Transkripzioa

- Sorgin baten istoriya kontatu.

- Ba, esaten omen zun sorgiñik ez zala esaten emen zun batek, “eeee, ez zeok sorgiñik! Ta txoakeyak dia hoyek” esaten emen zun. Ta hala, baatzan lanian jardun dia andre-gizonak neskamiakin, ta etxea etorri dia, atxurra baatzan lagata. Ta sorgiñik ez zala esaten emen zun harek, “ke ba, eee” hoik txoakeyak ziala, ta ez zala sorgiñik. Etxea etorri dia atxurra baatzan lagata. Ta [...] atxurran billa baatza, etxea etorri ta geo. Jun da neskame hori, bai ba,nagusiyak [...] esan emen ziyoen, ta jun in bihar izan zun, ta han jun zan. Baiño geyo ez zan etorri etxea. Etorri zan (hoi’re polita den, ba), ta leyuen onduan esan ziyen: “sorgiñik ez dala esan dezue? Baiño milla ta zortzirehun hemen gaittuk. Ta gaba, gaba gabazkuentzako, ta eguna egunezkuentzako, ta zuen neskamea guetzako”. Ta beak hartu ta eramane omen zuen neskame hori. Ta akabo, geyo ez emen zuen ikusi. Ez zala esaten zuela, baiño milla ta zortzirehun!

- Baiña hoyek ipuiñak dia, amona.

- E?

- Ipuyak dia hoyek!

- Ipuriya?! Hoixe, ba! Zer dia, ba?!

4. Lehen txakolina eta sagardoa etxean egiten

- **Erref:** ZAR-116/009
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:09:45. **Bukatu:** 00:11:50
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

Txakolina lehen etxean egiten zuen jendeak. Beren etxean sagardoa egiten zuten, eta non eta nola egiten zuten azaltzen dute. Behin Eugenia dolarera joan zenekoa kontatzen du.

Transkripzioa

- Bai, bai, hoik danak kale-baserrik. Geo txakoliña’re, zeak, Manuel Maik o zeak sartzen zizkiñan ta. Leno basarriya...

- Txakoliña iten al zun leno Manuel Maik?

- ... korrienteo.

- Manuel Maik txakoliña iten leno?

- Beak! Beak zaukena mahastiyak. Leno dana mahasti koskorrak bazian hemen! Ta bertan sartu.

- Gure itxian’e iten zan, ba! Gure aitag eta ez al zuen txakoliña iten? Txakoliña o sagardua o...?

- Txakoliña, bai. A! Bai. Sagardotegiya beak’e.

- Bai. Tolarea, Pantolingoko tolarian eo ez al zuen, ba, jotzen?

- Nik ez dakit, ba, nun zuen sagardotegiya. “Ya no había”.

- Eeez. Ni txiki-txikiya nintzala goatzen naiz ta oaindik sagardua nola iten zenduen!

- Sagardua beste batentzat ein, ta handikan ekarri iten ziñan aitag etxea.

- Baiño nun iten zuen?

- Zean, Pantolinguana ta, horko zea zan hua, maixua gure zuen aitta.

- (biloba) Nun dao Pantolinua?

- (alaba) Pantolingo!

- Pantolinguana, igual da, Pantolingo, Pantolinguana... Zean, oaiñ’e han eongo ditun Pantolinguana e?

- (alaba) Bai.
 - (biloba) Nun?!
 - (alaba) Baiña hura're kendu zuen, etxe berriya inda dao hura.
 - Han etxe berriya al do?
 - (alaba) Bai.
 - (biloba) Nun dao?
 - Plaza Musikatik nola ertetzen gea gora, goiko kamiyoa? Han ezkerretan.
 - (alaba) Oain jokuak eta nola daude? Han, azpi hartan, leno tolaría zan, Amaia.
 - Neu're jardun niñunan batian, ez zekala launikan, ta aber jungo al nintzan, ta baita jun'e ni. Goitik bota ta [...] zulotik hurbildu, goitik behera aterako balitz bezela sagarra ateratzen hunan. Ta juxtu-juxtun hua, ta [...] "Kontuz e? Zuek sartu gabe!", ta akordatzen naun nola esaten zien gizonak.

5. Senarraren ogibideak eta hondartza

- **Erref:** ZAR-116/010
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:11:50. **Bukatu:** 00:12:53
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza

Laburpena:

Senarrak non egiten zuen lan azaltzen du. Hondartzan toldo asko egoten ziren.

Transkripzioa

- Ta ze ogibide zeneukaten orduan? Baratzako lanakin bizi al ziñaten?
 - Ez.
 - O taillerrea juten zan?
 - Zean ibiltzen zan, estaziyoko maletero.
 - Gure aita?
 - Baai. Felix moxuakin ibiliya zan hua. Ta geo udaran, berriz, baiñero kostan berriz. "De esa forma vivíamos".
 - Igari ba al zakin?
 - Jakingo zun, ez zakiñat nik ez zakin. Kostako guardaplaya izana zan hua.
 - Ta tolduak eta eoten al zian garai hartan?
 - E?
 - Tolduak eta kostan eoten garai hartan?
 - Dana betia. Geyegi, geyegi eoten zan. Bigarren illaran'e bai jartzen zula esaten ziñan. Bat bukatu zana, ta geo berriz jende jendia nola etortzen dan izaten da tolduan kontu hori.
 - Ta baillak?
 - Beak etxeako patatak eta oaintxe bezelaxe danak ekartzen zitun. Dana porruk.

6. Eskola

- **Erref:** ZAR-116/011
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:12:53. **Bukatu:** 00:14:14
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:

Zarautzen egondako eskolak aipatzen ditu. Ikastolei buruz hitz egiten dute.
Bera 12 urte arte ibili zen eskolan Aginagan.

Fernandez Urkia, Eugenia Sebera | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com